

Pikkasen parempi periferia

Tällainen slogani on Viitasaaren kaupungissa. Kaupunki on keskellä Suomea ja E4 tietä pitkin ajetaan Viitasaaren läpi Pohjoiseen. Auton ikkunasta olen minäkin katsellut Keitelettä ohi ajaessa.

Tänä kesänä jäin viikonlopuksi Viitasaarelle sukuseuran ja yhden sukuhaaran esi-isän syntymäsijoille. Kokopäivän bussimatkan puitteissa sai käsityksen sloganin perusteista.

Ensimmäinen ihme oli Truck- viikonloppu. Kaupungin keskusta oli sellaisten menopelien esittelyä, että piti ihan silmiään hieraista. Alueella oli isoja kuljetusautoja, yhdistelmärekkoja ja jos minkälaista raskasta kalustoa, joita en ole ennen nähnyt, enkä ole edes kuvitellut olevankaan muuta kun jossain Amerikan pikateillä. Säiliöautojen tankit loistivat jynssättyinä; kuvansa niistä olisi nähnyt. Tukkiautot eivät olleet kait vielä metsässä käyneet, niin puhtoisia olivat. Hyttien taidekuvat maksaneet maltaita. Ja kansaa näiden hevosvoimien ympärillä mustanaan.

Pysähdyttiin Huopankoskella, Juhani Ahon Maamme-kirjan kertomukset todentuivat. Tästä koskesta Juhani Aho oli saanut ”Ensimmäisen mullosensa”. Suurimman lohen 7.8 kg Aho sai koskesta v. 1917.

Vierailimme sukuhaaran jälkeläisten tilalla. Minä mieleni pahoitin, että kateuden puolelle jo ajatuksineni ailahdin, kun Ruuskan Hereford-lehmät käyskentelevät pitkin Keiteleen rantaa. Se oli luomua maisemasta lähtien. Olen yrittänyt karjan purkitetusta lihasta tätä luomua makustella; tuntea sen maiseman maun.

Idyllinen oli Haapasalmen ylittävä valkoinen silta. Kääntösilta oli rakennettu nälkävuosien hätäaputyönä 1867-68. Silta oli nyt täysremontissa, mutta remonttimiehen yllätykseksi, eräänä aamuna kääntösillan tonneja painavat vastapainot olivat kadonneet. Kääntömekanismin takaisinsaaminen on pohdinnassa.

Silta johtaa Porthanin puistoon. Vasta nyt minulle selvisi, miksi Helsingin yliopiston päärakennus on Porthania. Tietysti nimi juontaa Suomen historian isästä Henrik Gabriel Porthanista, joka syntyi Viitasaarella. Eipä tullut nimi selväksi kasvatustieteen opintojeni aikana.

Viitasaaren halkoo matkailureitti Sinen tie; vanha vesireitti, joka lähtee Atlantin valtamereltä, halki Suomen ja etenee Äänisen rannoille. Sininen tie on historiallisesti merkittävä ja asianmukaisin opastein merkitty. Tuli vaan mielen tässä yhteydessä ELY-keskuksen vähättelyt Kuninkaantien viitoista, niiden historiallisen merkityksen ja matkailun vähättelystä. Viitasaarella otettiin Sinisestä tiestäkin pisteet kotiin.

Sukuseura majoittui Aikon (kaksi etukirjainta emännän ja isännän etunimistä) kartanossa, joka olikin yllätys. Aluetta rakennettiin matkailukohteeksi, jossa yrittäjän mielikuvituksella ei ollut rajoja. Tarjolla oli majoitusta perheille ja yksityishenkilöille. Pihapiirissä oli ”Vauhtivintti” juhlijoille ja rannassa kotasauna ja grillikatos. Leirintäalue oli tehty sadalle autopaikalle kaikkine palveluineen Keiteleen rannalla. Valmis oli moottorikelkkarata, jossa ensi talvena lajin kilpailut. Telttateatterissa oli ohjelmaa pihalla. Restauroinnissa oli oma oluttupa ”Raatokellari”, johon kehitteillä myös oma olutmerkki. Kaikki vanhainkodin pihapiirissä olleet rakennukset otetaan tai olivat jo hyötykäytössä. Tilalla oli myös oma kaukolämpökeskus ja jäteveden puhdistamo. Tälle yritykselle voi toivottaa parhaita onnea valitsemallaan uralla.

Kirjoitukseeni ei mahdu kaikki yrittäjän kertomat suunnitelmat; tässäkin jo on ihmettelemistä, ottaen huomioon, että kyseessä on Viitasaaren entinen vanhainkoti, jossa vuosina 1923-1996 oli hoidettu kunnan vanhukset, vammaiset ja mielisaira. Vanhainkoti on muuttunut kartanoksi ja siihen puhallettu uusi henki.

Harvoin kunnan vaakuna ja sen merkitys jää mieleen. Viitasaaren vaakunassa on seitsemän hopeakylkistä muikkua, jotka juuri ovat paikallaan kuvaten Keiteleen kalavesien runsautta.

Sloganissa onkin katetta, kun vielä muistaa, että Viitasaari on EU-edustajan kotikunta.

Pirjo-Leena Forsström, opetusneuvos, Lohja